

JOSEF, OKỌNRỌ DỊ ICHEICHE

Jenesis 40:1-23; 41:1-36

IHEOMUMỤ 35 - Nke Ndị okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: “N’uzọ-gi nile mara Ya, Ya onwe-Ya gême kwa ka okporo-uzọ-gi nile zie ezi”
(Ilu 3:6).

I Nrọ nke Ndị ozi Fero na Mmezù Ha

1. Atụbara obuiheoñụ eze na osiite ya n’ụlọmkpọrọ n’ihi na ha mehiere Fero, Jenesis 40:1-4; Onu-ogugu 32:23
2. Nrọ ha metụtara ha n’obi nke ukuu ha wee kọrọ onyemkpọrọ ibe ha, bụ Josef, Jenesis 4:5-8
3. Josef, ezi nwa Chineke, nyere Chineke nsọpụrụ banyere ikọwa isi ihe niile, Jenesis 40:8
4. Obuiheoñụ zere nrọ ya, Josef kọwaara ya ihe ọ pụtara, wee rịọ kwa ya arịrịọ náemetụ n’obi maka imere ya ebere n’odịn’iru, Jenesis 40:9-15
5. Osiite ahụ zekwara nrọ nke ya, Josef wee kọwaakwara ya, Jenesis 40:16-19
6. Nrọ ahụ niile mezuru, ma Josef ka echèfuru arọ abụọ, Jenesis 40:20-23; 41:1

II Nrọ nke Fero na Nkọwa Ya

7. Nrọ abụọ nke Fero, nke ndiọdeakwụkwọ ya dị nsọ náapughị ikọwa, mere ka mmụọ ya gbasasịa, Jenesis 41:1-8
8. Obuiheoñụ chetara Josef wee kwupụta mmehie ya n’iru Fero, Jenesis 41:9-13
9. Akpọbatara Josef n’iru Fero, onye zere nrọ ya niile, Jenesis 41:14-24
10. Josef kọwara nrọ ahụ niile, ọzọkwa wee náenye kwa Chineke nsọpụrụ na otuto niile, Jenesis 41:16, 25-32; Daniel 2:27, 28
11. Josef, onye náalụsi ọlụ ike mgbe niile, orù kwesiri ntụkwasịobi, tụtụtara àtùmààtù nke gaewetara Ijịpt niile nzoputa n’oge unwụ ahụ, Jenesis 41:33-36; 39:2-6; Ilu 9:10

NKỌWA DỊ ICHEICHE

Nime akụkọ niile dị nsọ na akụkọ banyere ụwa niile ọ dighị akụkọ dị mma nke náemetụ kwa n’obi na nke náakuziri mmadụ ihe dika nke ndụ Josef --- ma ewezuga ndụ ahụ puru iche nke Jisọs, Onyenweanyi. Akụkọ nke Nwammefu, na Testament Ọhụ, nke agaekwu na o yiri akụkọ nke gbasara ndụ Josef nke ntà, kama o weputaghị akụkọ rijuru afọ dika ndụ Josef nyere.

Ụdị omume ọma dị otú a nke ndụ Josef bụ ihe dị ụkọ nke mere na akụkọ banyere ya bụ ihe imaatù nke náadigide náenweghị nke yiri ya. Ọ bụ onye ihe ya dị ọtụtụ mmadụ ezimma buru kwa onye náání mmadụ olenale na eñomi agwa ya nke náenweghị ntụpọ.

O yiri nwoke ọzọ onye biri ndụ ya ọtụtụ arọ mgbe oge Josef gasiri n’akụkọ banyere Israel bụ Daniel, onye nke Chineke na onyeisi na Babilon. Adọtara ha n’agha mgbe ha dị n’okorobia ma ha nọgidere n’ibụ iheatụ. Ha luruolu n’obi eze, ha bikwara ndụ dị ọcha n’obodo ndị ahụ náekpere arusi wee buru ndị akpagburu, otú ọ dị ha jigidere onyinyeama ha. Ewelikwara ha elu rue ibụ ndị ọchịchị site na mmụọ nke Chineke nyere ha ikọwa nrọ dị icheiche, ha wee buru ndị amaara nkeoma.

Josef nọ n’ụlọmkpọrọ --- nime olùlù, maeleghianya na nwaoge, anyị maara na omume nke nwa Chineke ọ bụ mere ka ọ chọta amara n’iru onyeisi ụlọmkpọrọ ahụ. O wee buru onye náeso onye náelekota ndị nche, buru kwa onye naelekota ihe niile nke onyeisi ahụ nwere. Anyị gụrụ na atụbakọtara ya na mmadụ abụọ ndịozọ nime ụlọmkpọrọ. Ha bụ onyeisi ndị obuiheoñụ na onyeisi ndị osiite nke Fero, ndị mejoro Fero n’uzọ kwesiri inye ha ahụhụ n’ihi mmehie ha. Dika anyị matara, Josef emebighi iwu ọ bula, kama ọ bụ onye atụbara n’ụlọmkpọrọ ka ewee megbue ya n’ihi ebubo ụgha nke nwunye onyenwe ya, Potifa boro ya.

Ndị náamụ Baijbul hụrụ n’ebe a ihe ọzọ yiri onwe ha ná ndụ Josef na ná ndụ nke Onyenzoputa anyị. Ọ bụ ihe yiri ibe ya na ha abụọ bụ ndị náemeghi iheojọọ maobu mmebi iwu, ma ha abụọ hụrụ ahụhụ n’ihi mmehie onyeozọ; n’oge anaata ha ahụhụ ha na mmadụ abụọ ndị mere iheojọọ nọ, náemebi iwu nke kwesikwara ahụhụ.

Ndị mkpọrọ abụọ ndị ha na Josef nọ roro nrọ n’otù n’otù ná abali ahụ, nke náabughị nrọ efu n’ihi mmetuta dị omimi nke mmadụ abụọ ahụ nwere. Ha gaenweworị mmetuta na nrọ ahụ gaenwe ihe ha pụtara maobu amuma banyere ọ dị n’iru, n’ihi na mgbe Josef batara ebe ha nọ ọ chọputara na ha nọ ná nwute, ná eruuju n’ihi na ha enweghi onye puru ikowara ha ihe nrọ ha pụtara. Ma Josef mere ka ihè ntà waa nime iruaju ha, n’ihi na ọ siri “Ọ bugh Chineke nwe akụkọ -isi nrọ nile?” O wee mee ka ha kwenye n’eziokwu nke okwu ahụ; ebe ha matara náenweghi obiabụ na ya onwe ya bụ onye nke Chineke ha etufughị oge izere ya nrọ ha nile --- na inara nkọwa nke

o nyere ha. Osiite ahụ hụrụ na nkowa nke obuihe ọñụñụ ahụ dị mma, ya onweya wee zeekwara Josef nrò nke ya, náamata na ya onweya kwa, gaanata ezi nkowa n'aka nwoke a nke ihe ya dị ha niile ezimma.

Náání otù arịrịọ ka Josef rịọrọ maka mkwughachị ugwo bụ ka echeta ya mgbe ọ bula Fero gaeweghachị obuihe ọñụñụ n'ọnọdụ ya site n'irịọ Fero ka aña Josef ntị ọzọ, maobu rịọ arịrịọ n'ihị ya, ka ewee mara na o megħi ihe ọjọ, wee mee ka o nwere onweya. Dịka onye alaọzọ, ya onweya enwegħi onye gaanaputa ya dịka onye dara iwu puru inwe n'ala ahụ niile nke dị n'okpuru ọchịchị nke ndi mmegide na eze akaikie. Josef gaatagide ahuhu n'ulomkpọrọ rue mgbe ọ gaanwu, náání rue mgbe Fero gaanuta okwu site n'onu ya; tutu o nweta amara di otu a ọ gaenwe onye gaekwuchitere ya onu ya n'iru onye ọchichị ahụ di mpako.

Anyi huru ọzọ, omume nke obuihe ọñụñụ ahụ, eziokwu nke ilu ahụ di nsọ: “Ma obi-ebere nile nke ndi nemebi iwu bu enwegh-obi ebere” (Ilu 12:10). Ọ natara inwere onweya ewee welie ya elu ọzọ iga n'ọnọdụ nsopuru ya ijere eze ya ozi, ma o chęzọrọ nwoke ahụ onye mewooro ya ihe ukwu n'oge ọ nọ n'óké mkpà.

Iheoma niile di n'eluwa sitere n'aka Chineke bja, n'ihị na anyi guru na Baibul na “Ezi onyinye ọ bula na ihe ọ bula zuru oké nke enyere enye si n'elu bia” (Jemes 1:17); n'aka Chineke, bụ Nna, Onye “Neme ka anyanwu Ya nawakwasi ajo madu na ezi madu, ọ neme kwa ka miri zokwasi ndi ezi omume na ndi ajo omume” (Matiu 5:45).

Anyi nwere Chineke Onye anyi gaekere n'ihị ezi ihe niile, n'oge niile nke obi uto na anuri, ubochi niile nke udo nke uwa maara, iku ume ndu niile, na udi nri na ihe ọñụñụ nke anyi naanata. Ma lee ka ọ bu mmadu olenale bu ndi naekere Chineke n'ihị ngozi ndia niile nke anyi niile naeketa kwa ubochi! Mmadu, na ndu mmehie ya, nwere ntala ọjọ nke enwegħi obi ekele na enwegħi ojujafọ na enwegħi ezi nnabata; ma mgbe ihun'anya nke Chineke batara, ọ naagbanwe ndu nke mmehie ahụ. Onye nke Kraist naekere ekele ubochi niile, oge niile -- na mgbe niile -- n'ihị ngozi niile nke ọ naanata. “Nanurinu onu mgbe nile; Nękpenu ekpere newepugh aka; Nękelenu ekele n'ihie nile ọ bula: n'ihị na nka bu ihe Chineke nachọ nime Kraist Jisus n'ebe unu nọ” (I Ndi Tesalonaika 5:16-18).

Mmadu apughị ita Josef uta n'ihị aririọ ọ ririọ obuihe ọñụñụ, ka o wee nwere onweya. Mgbe mmadu nọ nime onwunwa oku ọ naabu ihe naadighi mfé ihu otu onwunwa ahụ gaesi daba n'atumaatụ ebighiebi nke Chineke, ma emere ka anyi għota nkeoma site n'okwu nsọ Ya na “ihe nile nalukọ ọlu iwetara ndi huru Chineke n'anya ezi ihe” (Ndi Rom 8:28); ma ọ buru na anyi anogide n'ogweaka Chineke na uche Ya Ọ gaanaputa anyi nime onwunwa na n'ahuhu anyi n'oge naadighi anya. Anyi gaanata kwa ngozi di ukwu site n'aka Onye ahụ naenye ezi onyinye nke zukwara oké. Ya mere dika anyi naeleghachị anya n'azu n'ihie mnwaputa ahụ, anyi gaenwe ike ihu otu Chineke siri kwenye ya n'ihị otuto Ya na nluputa nke izu oké nime ndu anyi maobu nime ndu ndiozo.

Nnaputa bjara n'oge nke Chineke. Ọ nogidere n'ikwesị ntukwasịobi n'ebe Chineke nọ naagbanyegħi ijuanya na oghigha di n' ihe ndaba ahụ. Chineke wee hu na o kwesiri ntukwasịobi. Otutu mmadu naabu ezi ndi Kraist naadabere kwa na Chineke náání n'oge ha naachọ ọ gan'iru ha, ma ha naechezọ Chineke kpamkpam mgbe ihe naaga nkeoma. Chineke chorọ ndi gaahu Ya n'anya feé kwa Ya; ọ bughị náání mgbe ha gaadabere n'amara nke Eluigwe maka inye ha ike, igbaume ma ikuume niile nke ndu ha, kama ndi naagaghị echęzọ Ya nime onodu di elu ha, ọ dimma ha niile mgbe o nwezuru ngozi niile nke uwa puru inye . Ma Chineke huru na Josef bu udi mmadu ahụ; mgbe ọ huro ahuhu nwaoge emere ka o zueoké, mee kwa ka ọ guzosieike, mee kwa ka ọ di ike, toọ kwa ya ntala site n'amara Chineke, Onye ọ huru n'anya.

Nrọ ahụ nke Chineke nyere Fero bu ihe atụ: nke mbu, ehi ahụ buru ibu na nke tara aru; ọzọ kwa, oko okà bujuruebuju na nke fikporofikpo. Nime ha abuo nke taraaru na nke fikporofikpo lodara nke buru ibu na nke bujuruebuju, ma agbanwegħi onodu ha. Nkowa nke Chineke nyere Fero, site n'aka oru Ya bu Josef, bu na arọ asaa nke nrijuafọ gaadi arọ asaa nke oké unwu gaesote. Ekwuputara na eleghianya uzọ nrọ abuo ndia gaemetuta agalaba niile nke ọlu ubi. Nrọ nke ehi naegosi na anulo gaadi n'arọ ndi bu uzọ wee bilata kọọ kwa ukọ n'arọ ikpezu na ọ gagħi ekwesị kwa ibu nri nye ndi aguu naagu; ebe arọ nke okà naegosi na ihe okuku nke ubi --- mkpurusisi di icheiche naakwukwọ nri di icheiche --- gaetoputa n'ibabba di ukwu nime arọ asaa nke mbu, ha gaanwu kwa site n'okpomoku, ikpo nkụ, na ifufe naala ihe n'iyi nke naesite n'ozara nke di n'owuwaanyanwu n'arọ asaa nke ikpezu.

Osimiri Naili bu uzọ ndi Ijpt si enweta akụ ha. Ọ naerubigakwa oké n'oge ufodu nime arọ naebudata urọ na apiti site n'ugwu di elu, náeme ka ebe di larị nwe manio ime ihe oriri, náeme ka mmiri náasoba mgbe niile nke ọ buru na ewezuga ya ala ahụ gaabu ihe kporo nkụ nke naapughị kwa ime iheoriri. Ihengosi nke ehi si nime osimiri ahụ puta puru izi anyi na ngozi nke arọ nile nke nriju afọ ahụ gaesite na nrubiga oké nke osimiri ahụ, na oké unwu ahụ nke arọ asaa gaesite na mkwusi nke nsuputa ngozi nke mmiri ala ahụ naeweta. Obuna; n'ubochi taa ndi Ijpt naadabere n'osimiri ahụ karisja nke mere na iheokuku na ọ gan'iru nke ọlubi ha, naesite n'ebe mmiri ahụ toruru n'oge ha. Idielu kachasi mma nke mmiri ahụ, n'otu ebe, ka ekwuru na ọ di ihe ra ka iri rula abuo na anọ, dika ndinchoputa kwuputara ya n'arọ olenale garaaga, ọ buru na mmiri ahụ ruru náání rula irinaasato, unwu aghaghị idi. Uko nri aghaghị idi mgbe mmiri ahụ ruru náání rula irinaiteghete na okara maobu iri rula abuo n'otutu ebe mmadu niile naanuriogu mgbe ọ di iri rula abunaotu. Mgbe odi iri rula abunaabuo na okara ana amata na ala ahụ nwere nchebe zueoké, mgbe o ruru iri rula abunaano, mmadu niile gaenwezu ihe niile di mkpa na ndu.

Josef nyekwara Chineke nsopurū na mbulielu ọzọ maka nkọwa nke nrọ ndia , Mmụọ nke Chineke duziri ya, o wee tụtuta àtùmààtù nwere amamihe, ezi akọnauche na ezi àtùmààtù nke nnaputa nye ụwa niile n'oge ọnwụnwụ nke chéré ha n'iru. O mere nke a naechèghị échichè banyere onwe ya, n'ihì na n'ọ̀nọ̀dụ̀ dị otú a bụ ihe agaenye ya. N'ìheòmmù dị n'iru anyị gaahụ otú esiri nye ya ọ̀nọ̀dụ̀ ahụ na ụzọ dị mma o si nara ya, anyị gaahụ otú o si jide ya nkeoma were ikwesị ntụkwasịobi nájeozì ya n'ebe Chineke na mmadụ nọ.

AJỤJỤ DỊ ICHEICHE

1. Gịnị mere eji tũba Josef n'ụlọmkpọrọ?
2. Gịnị bụ ọlụ Josef nye ndịmkpọrọ abụọ ya na ha nọ, obuiheọñụñụ na osiite?
3. Kọwaa nrọ mmadụ abụọ ndia nọ n'ụlọmkpọrọ?
4. Ọnye ka Josef nyere otuto n'ihì ezi nkọwa?
5. Gịnị bụ iheoma Josef rịọrọ obuiheọñụñụ ka o meere ya?
6. Gịnị bụ ụgwọlụ Josef nara n'ihì nkọwa nke nrọ ahụ nye ndị mkpọrọ abụọ ndia?
7. Kọwaa nrọ nke Josef nyere Fero
8. Gịnị bụ nkọwa nke Josef nyere Fero?
9. N'ihì gịnị ka ndị Ijpt mgbe ochie jì náfé osimiri Nailị òfùfè?
10. Ọlee onye nke Chineke ọzọ ebuliri elu site n'ịkọwa nrọ n'obodo nke ndináekpere arụsị?